

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra DEN DANSKE SAG

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 51.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig10val-shoot-idm139947088112496/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Den Danske Sag

som, hvis hele Danmark imorgen øiensynlig forgik enten ved et Jordskjælv eller ved en Oversvømmelse. Det var Følelsen heraf, som under den Jydske Krig giennembævede Høinorden, og at Danskheden er aldeles nundværilig til Folkelivets Oplysning og Forklaring i Høinordens Kæmpe-Aand, det er saameget des vissere, som det var i Danmark, at Høinordens eiendommelige Aand og fra Tydskernes skarpt adskille Løbe-Bane først i nærværende Aarhundrede blev opdaget, og er i Danmark, at denne Opdagelse har baaret sin første Livsfrugt, saa at hvor Mimers Hoved talde sit første Ord, der gjorde Thor ogsaa sit første Kæmpeskridt paa anden Omgang. Derved nemlig, at det Udvotes svarer til det Indvotes, derved er det, at de sande og levende Anskuelser af Menneske-Livet gjør sig kiendelige fra alle de falske og dødfødte, og ligesom det alt længe har været klart nok, at Høinorden kun ved at gjøre fælles Sag kan vente at hævde sin udvotes Frihed og Selvstændighed mod Tyskere og Russer, saaledes blev det under den Jydske Krig klart, at Danskerne kan og vil med Guds Hjelp forsvare sin og Høinordens Eider-Grændse.

Vist nok maa der endnu udvotes skee langt mere end der er skedd, førend Høinorden kan agtes for indfredet til Skueplads for sin eiendommelige Udvikling og sit tilsvarende Størværk, thi ligesom den Danske Regjering for Øieblikket, af Frygt for Tyskland og af Gridskhed paa Holsten, har fraskrevet sig alt hvad det Danske Folk under den Jydske Krig tiikæmpede sig, saaledes har aabenbar den Svenske Regjering, af Frygt for Rusland og af Gridskhed paa Finland, undladt ved Bomarsunds Fald at tage Sverrigs rette Grændse, som er Aalands-Øerne, i Besiddelse, men jo mere Høinorden bliver sig bevidst i sin gamle Kæmpeaand, des umueligere vil det dog blive Regjeringerne at følge deres ligesaa ufolkelige som aandløse Tabel-Væsen, hvorefter et Riges Magt og Anseelse, Vee og Vel, skal ene beroe paa Antallet af Mile, Skatte-Ydere, Rigsdalere og afrettede Heidukker. Vel kan denne Folke-Bevidsthed, der ene vil kunne holde Regjeringen i de rette Spor, kun vækkes, befastes og klares ved en folkelig Oplysning, der baade kræver Tid og har fra Begyndelsen saa store Vanskeligheder at bekæmpe, at de let synes uovervindelige, men naar først Solen er staaet op, pleier den jo dog at overvinde alle de Hindringer, Mørket under aaben Himmel lægger iveien for Lysets Udbredelse, og deri maa den

Den Danske Sag

folkelige Oplysning, indenfor sin Kreds, som er Modersmaalets, ligesom Solen, der paa een Gang udbreder Lys og Varme. At Udbredelsen af den folkelige Oplysning hidindtil selv i Danmark, hvor den oprandt, kun er skredet meget langsomt frem, det viser vist nok, at den kunde let komme bag efter, men naar det aabenbar kun er Tidsfrist, den folkelige Oplysning hos os behøver, for at fredlyse vort Høinorden til en Plante-Skole for almeen-menneskelig, verdenshistorisk Oplysning, da maa den nødvendige Tidsfrist være ligesaa vis som Forsynet, thi er der et guddommeligt Forsyn, som styrer alle Tidens Begivenheder til et for hele Menneske-Slægten stort og vigtigt Øiemed, da maa og vil det samme Forsyn vaage over, at Styrelsen bliver i rette Tid erkjendt, og styre saaledes, at det Folk, der har Kald til at udvikle og klare det verdenshistoriske Kiæde-Syn, ogsaa faaer Tid og Leilighed dertil.

Men er nu den Danske Sag saaledes tillige hele Høinordens, saa er den paa en dobbelt Maade hele Menneske-Slægten, dels fordi hele Menneske-Slægten, for at naae sit Maal, trænger høilig til den verdenshistoriske Oplysning, som maa have sit Sæde i Høinorden, og dels fordi Ingen kan faae Gavn af den verdenshistoriske Oplysning, uden først at have tilegnet sig den hidtil ukjendte eller miskjendte folkelige Oplysning, som i Danmark er ifærd med at bryde sin Bane og maa dertil have Lykken med sig, for paa een Gang i folkelig Henseende at tjene til Mønster og Eftersyn og at forberede den verdenshistoriske Oplysning.

Man er nemlig allevegne i den saakaldte oplyste Verden kommet ind i et stort Vilderede, med alt hvad der angaar Menneske-Livet og Vilkaarene for dets rette Udvikling og sande Oplysning, i det man mere eller mindre allevegne har sat sig fast i den Indbildning, at, fordi vi er alle Mennesker, saa skulde det igruunden være hip som hap med alle Mennesker, Folk og Tungemaal, saa ingen af dem havde noget Fortrin for de andre, eller noget Eiendommeligt, som de især var skabte og skikkede til at udvikle, men al Forskiellen imellem dem skulde kun være Tilfældets, Himmelegnens, Jordbundens, Vanens og Omstændighedernes Værk, saa man kunde godt slaae dem alle over een Læst og skiære dem alle over een Kam, da jo mere de lod alle deres Særheder fare, desmere reen-menneskelige maatte de blive.

All, dette er nu saa reent splittergalt, som noget i denne Ver-